

Zpráva o činnosti Východočeského muzea v Pardubicích za rok 2008

1. Úvod

Za nejpodstatnější skutečnosti z průběhu r. 2008 ve Východočeském muzeu v Pardubicích (dále jen VČM) považujeme:

1. VČM dokončilo v objemu cca 23.490 tis. Kč rozsáhlou akci obnovy Zámku Pardubice, dotovanou z grantového programu Finančních mechanismů EHP / Norsko. Touto realizací se výrazně přiblížila obnova Zámku k závěru a vytvořily se předpoklady pro provádění soustavné základní (běžné) údržby objektu. Kromě toho se uskutečnily další stavební práce, související s obnovou zámku.
2. Expozice a výstavy muzea navštívilo celkem 55.052 osob, což je sice o 12% méně než v r. 2007, přesto VČM zůstalo i nadále druhým nejnavštěvovanějším turistickým cílem v Pardubickém kraji (po skanzenu Hlinsko – Veselý Kopec).
3. Dodrženy a splněny byly ukazatele stanovené zřizovatelem.

2. Zhodnocení plnění zřizovatelem stanovených ukazatelů

Věcné ukazatele pro r. 2008 nebyly stanoveny, pokud jde finanční limity, VČM hospodařilo v r. 2008 celkem s dotací ve výši 51 000 499,98 Kč. Z této dotace bylo určeno na provoz 28000 tis. Kč, dotace na akviziční činnost 490 tis. Kč, dotace na archeologický výzkum ve Chvaleticích 446 tis. Kč. Z jiných zdrojů to byla dotace z Ministerstva kultury ČR na granty - z programu VISK6 (digitalizace) a z programu ISO (pořízení speciálních obalů pro kvalitní uložení sbírkových předmětů) 473 tis. Kč, z programu na podporu vědy a výzkumu 326 tis. Kč. Další příspěvek byl z Magistrátu m. Pardubic ve výši 47 tis. Kč na akci informačního systému Blueinfo. Finanční příspěvek kraje na grantový projekt z FM EHP/Norsko byl ve výši 21 544 tis. Kč.

1. Kapitálové výdaje. Použití investičního fondu a odvod ve výši 1,6 mil Kč bylo dle dispozic zřizovatele dodrženo. Konkrétní čerpání investičního fondu se souhlasem zřizovatele (podrobněji v kap. 6.).

2. Běžné výdaje byly rozpočtem schváleny ve výši 28 mil Kč, po úpravách 51 001 tis. Kč. Z toho činily věcné náklady 34 425 tis. Kč a osobní náklady 16 576 tis. Kč. Stanovený limit vlastních příjmů ve výši minimálně 7% příspěvku byl splněn, stanovený limit prostředků na platy byl rovněž splněn.

3. Péče o sbírkový fond

* akviziční činnost

do sbírek získalo VČM 5.442 předmětů (1.174 přír. čísel), z toho nákupem 1.332 předmětů. Nákupy sb. předmětů byly podpořeny dotací kraje částkou 490 tis. Kč (nákupy do sbírky skla a zbraní). Darem bylo získáno 2.554 předmětů. Větší akvizice, tj. 1336 předmětů pochází z terénního výzkumu (hlavně archeologie) nebo vlastní dokumentace. Nejhodnotnější akvizici představuje nákup ateliérového skla a historických palných zbraní, několik archeologických nálezů. Cennou akvizicí je získání dokumentačního materiálu z rušené sklárny ve Škrdlovicích; zajímavými soubory byl obohacen i fotoarchív.

* evidence fondů

ve sbírce muzea je 389.581 evid. č. (cca 800 tisíc předmětů) členěných do 37 podsbírek, z nichž 9 má svou hodnotou význam celostátní a vyšší. Během roku byly v chronologické evidenci zpracovány všechny přírůstky sbírek a v systematické evidenci bylo zpracováno 6.877 sb. předmětů (4.132 evid. č.). Inventarizace byla provedena u 23.957 sbírkových předmětů. MK ČR podpořilo dotací z projektu VISK 6 *digitalizaci* 3 rukopisů a 6 pergamenových zlomků, které jsou nyní přístupny na serveru Národní knihovny ve sbírce „Memorie Mundi

Series Bohemica“; veřejnosti byla přístupná obrazově na samostatné internetové prezentaci část sbírek (celkem 450 dokumentů ze sbírky pohlednic a fotoarchívu).

* ochrana a uchování fondu

V podmínkách ochrany sbírek nastaly jen dílčí změny: vybaven byl mobiliářem depozitář mineralogické sbírky v jhz. věžici a přesun část archeologického materiálu do bývalých krytů CO. Nevyřešena zůstala otázka dislokace depozitáře pro sbírky uložené provizorně v 1. patře zámku (souvisí s otázkou schválené dislokace prostor Vě galerie na zámku), čímž je zablokovan vznik budoucí expozice dějin Pardubic, jak na to bylo opakovaně upozorňováno.

* restaurování a konzervování fondu

vlastní laboratoř konzervovala a restaurovala celkem 2.446 předmětů (resp. evid. položek). Náročnou prací bylo restaurování 4 ks oděvů. Vlastní kapacitou pořízeno 105 fotografických kontaktů skleněných negativů.

* vědecko – výzkumná práce

Pracovníci muzea řešili 4 výzkumné projekty dotované z grantu MK ČR (M. Cejlová: Hrad, hrádka a tvrze okresu Pardubice; P. Vorel: Mince a jejich nálezy v českých zemích jako pramenný zdroj výzkumu měnové integrace Evropy na počátku raného novověku; H.Vincenciová: Výroční obyčej jako součást společenského života obyvatelstva východních Čech (současnost v návaznosti na tradici a možné perspektivy); J. Dolanský: Pavouci rod Chiracanthium střední Evropy - determinační klíč, rozšíření, ekologie). V oponentním řízení byly všechny projekty hodnoceny kladně; u projektu H. Vincenciové z oboru tradiční lidová kultura byla dokonce z iniciativy MK ČR zvýšena dotace. Výsledky 2 projektů jsou veřejně prezentovány na webové stránce VČM. Dva z uvedených výzkumů (Cejlová, Vincenciová) byly na konci roku ukončeny, dva pokračují. Kromě toho řešili pracovníci VČM vlastní výzkumné úkoly muzea: Geologická, faunistická a floristická dokumentace regionu působení muzea, Archeologické výzkumy a archeologická dokumentace regionu PK, Dějiny východních Čech se zvláštním zřetelem na Pardubický kraj. V rámci těchto úkolů pracovníci muzea publikovali celkem 61 odborných i popularizačních studií a článků. Přednesli celkem 9 referátů (koreferátů apod.) na konferencích. Archeologické odd. provedlo 20 záchranných výzkumů (bez výzkumů rozpracovaných v r. 2007) a 119 akcí terénního dozoru při stavebních pracích.

4. Odborná činnost ve vztahu k odborné veřejnosti

* metodická činnost vůči organizacím v Pk

VČM připravilo 2 porady ředitelů muzeí PK, pracovníci VČM uskutečnili 11 metodických návštěv v městských muzeích kraje, poskytli 24 jednorázových konzultací, z toho 2 v záležitosti koncepce činnosti muzeí. Z výraznějších akcí jmenujeme pomoc MM v Poličce při přípravě nových expozic (realizace v r. 2009)

* zapojení do spolupráce s jinými subjekty

Pracovníci VČM se zapojili do činnosti Asociace muzeí a galerií ČR (1 ve výrazném rozsahu při řešení několika projektů, 3 další ve vedení nebo v činnosti oborových komisí). Při VČM pracuje Vě pobočka České ornitologické společnosti (3 semináře, publikační činnost). Muzeum dále spolupracuje úzce s Arachnologickou společností, se Sdružením českých historiků – pobočka Pardubice, z institucí pak zvláště s Agenturou ochrany přírody Pardubice, Univerzitou Pardubice a řadou dalších. Na plnění projektu Identifikace tradiční lidové kultury (řešeného v návaznosti na usn. vl. ČR), jehož nositelem je Soubor lidových staveb Vysočina, se VČM podílelo jen okrajově, protože v programu péče o tradiční lidovou kulturu řeší vlastní rozsáhlý výzkumný projekt zadáný MK ČR (viz výše čl. 3. - vědecko výzkumná práce). Pracovníci muzea se podíleli na spolupráci s DDM Delta při organizaci přírodovědných soutěží pro děti, hodnocení studentské odborné činnosti atd.

* badatelské služby

Pracovníci VČM vyřídili během roku 607 badatelských návštěv. Badatelům bylo poskytnuto ke studiu 1.469 sbírkových předmětů (mimo knihovnu). Jiným institucím bylo zapůjčeno na výstavy a k reprodukcím do publikací celkem 2.066 sb. předmětů, z toho 29 v zahraničí.

* muzejní knihovny

Do knihovního fondu VČM, který má cca 26 tis. knihovních jednotek, přibylo 488 kn. jednotek nákladem 169, 6 tis. Kč (včetně předplatného periodik). Knihovní katalog (mimo sbírkovou knihovnu) byl nadále zpřístupněn veřejnosti na Internetu. Pracovnice knihovny vyřídila 743 návštěv (z toho 297 osob z řad veřejnosti, zahrnuto níže v tabulce návštěvnosti v badatelských službách) a zapůjčeno bylo celkem 612 knihovních jednotek.

* pořádání konferencí, seminářů

Ve spolupráci s KHV FF Univerzity Pardubice uspořádalo VČM 29. – 30. 5. konferenci „Od početí ke školní brašně“ (připraveno u příležitosti výstavy „Naše děťátko“); ve spolupráci s agenturou Sekurkon Praha celostátní seminář obecních kronikářů 5. – 6. 5.; ve spolupráci s AMG celostátní seminář muzejních geologů ČR (26. – 28. 5.). Celková účast 78 osob.

5. Aktivity ve směru k široké veřejnosti

* výstavní činnost

VČM připravilo 13 nových výstav, z toho 6 z vlastních sbírek. Z celkového počtu 13 výstav bylo 5 tzv. velkých výstav (plocha kolem 200 m čtv.): Křemen a jeho rodina (7.3. – 31. 8.), Naše děťátko – mateřství a život dítěte od pol. 19. do druhé poloviny 20. stol. (4.4. – 1. 6.), 60 ročníků Zlaté přílby v Pardubicích (27. 6. – 12. 10.), První republika a Pardubice 1918 – 1938 (24. 10. – 30. 1. 2009), Design – nová tvář věcí II, móda – šperk – bižuterie (6. 11. – 20. 2. 2009). Z tzv. malých výstav to bylo: Pardubice na počátku 20. stol. na fotografiích (20.5.-29.6.), Výstava výtvarných prací z Mezinárodního plenéru Pardubice 2006 (2. – 24. 8.), Venezuela – pestrý svět tropů (6.9. – 19. 10.), Jiřinky (5.-7.9.), Výroční obyčeje ve východních Čechách po roce 2000 (7.11. – 1.2. 2009), Rukopis Kodex Gigas – faksimile (22.-26.4.), 150. výročí narození Karla Emanuela Macana (23. 10. – 18. 1. 2009), Vánoční betlém (5. 12. – 10. 1. 2009).

Do numismatické expozice byly doplněny zbývající 3 figuríny, do budoucí expozice archeologie byly pořízeny vitríny (polovina požadovaného počtu) a expozice dětské hračky byla rozšířena o 1 místnost s malou hernou.

* publikační činnost

VČM vydalo celkem 6 publikací. Z toho tři periodické sborníky (Východočeský sborník historický 15, 2008; Východočeský sborník přírodovědný – Práce a studie 15, 2008; Panrus 17, 2008). Dále to byl sborník referátů z konference Od početí ke školní brašně; sborník Tradycja Arnošta z Pardubic w kulturze Ziemi Kłodzkiej – Tradice Arnošta z Pardubic v kultuře Kladzka (vydáno ve spolupráci s Dolnośląska biblioteka publiczna im. T. Mikulskiego we Wrocławiu. Další publikaci byl průvodce k výstavě Křemen a jeho rodina.

* přednášková činnost

VČM připravilo pro veřejnost tradiční cyklus přírodovědně cestopisných (21 předn., vždy čtvrtky) a několik cyklů archeologických a historických přednášek (23 předn., vždy středy), dále 4 exkurze pro veřejnost po MPR. Celkem tyto akce (49) navštívilo 2.335 posluchačů.

*ostatní kulturně výchovné programy - VČM připravilo pro veřejnost dalších 6 kulturních a vzdělávacích programů, z nichž např. již na zákl. školách v PK pozitivně přijímanou znalostní dějepisnou soutěž, v r. 2008 s tématem „Jiří z Poděbrad a jeho doba.“ Účastnilo se jí 22 druž-

stev, tzn. že se do soutěže zapojilo 220 žáků ZŠ PK. Ostatní programy pro veřejnost celkem navštívilo 327 osob. VČM kromě toho připravilo ke 4 výstavám a 2 expozicím zvláštní programy pro školy s lektorem (muzejní pedagog), což využilo 3.910 žáků, tj. 157 školních exkurzí (zahrnuto v návštěvnosti výstav a expozic níže).

VČM dále poskytlo prostory pro pořádání kulturních, vzdělávacích a společenských akcí jiných pořadatelů. Kromě toho, že v uvolněných prostorách pravidelně vyučuje FF Univerzity Pardubice a že se v rytířských sálech konalo 57 svatebních obřadů, bylo v zámku uspořádáno 80 akcí s účastí asi 10.435 osob. Z toho bylo 23 koncertů a literárních pořadů, 24 konferencí a přednášek, 10 školních vystoupení, 13 společenských akcí, 10 ostatní akce. Mezi tradiční a významné podniky patřily, Festival vín, vyhlášení vítěze Velké Pardubické a řada dalších.

* propagace

VČM má vlastní Internetovou prezentaci a prezentováno je na dalších 12 portálech v ČR a v 1 zahraničním (Německo); pravidelně inzeruje programy v 9 časopisech a publikacích (z toho 2 pro zahraniční); pro okruh vybraných osob a pro školy PK vydává měsíční přehledy své činnosti (cca 200 výt.) a pozvánky na výstavy. Během roku se prezentace muzea objevila v 7 relacích TV a 23 relacích (rozhovorů) v rozhlase (vesměš ČR, studio Pardubice), 19 zpráv nebo článků v tisku. Ohlas u návštěvníků měly akce k Mezinárodnímu dni muzeí (muzejní noc), Dnům evropského kulturního dědictví, Městskému kulturnímu festivalu, zvláště velký ohlas mělo otevření expozic a zámku v noci 24. XII. Nově byl instalován informační systém pro návštěvníky Blueinfo (podpořeno dotací Magistrátu města Pardubic).

* návštěvnost

Návštěvnost expozic a výstav klesla ve srovnání s r. 2007 (dosud v historii VČM co do návštěvnosti rekordním) cca o 12%, přesto patří VČM návštěvností i nadále k druhému nenavštěvovanějšímu turistickému cíli v PK (první je skanzen Hlinsko – Veselý Kopec, viz statistika ČCCR). Mírně klesla i návštěvnost přednášek a ostatních kulturně výchovných akcí, stoupl počet badatelů. Celková návštěvnost na všech programech VČM (58.696 osob) je ve srovnání s r. 2007 rovněž nižší o necelých 12 %. Nižší návštěvnost v r. 2008 signalizují i mnohá jiná muzea v ČR i v Evropě.

1	2	3	4	5	6	7
počet návštěvníků expozic a výstav	přednášky a exkurze (počet posluchačů)	konference, semináře, kurzy aj. (počet účastníků celkem)	badatelské návštěvy, poskytnuté konzultace, posudky apod.	účastníci ostatních kulturních a vzdělávacích akcí pořádaných muzeem /galerií	celkově účastníků (návštěvníků) na programech pořádaných muzeem / galerií	účastníci kulturních a spol. akcí v prostorách muzea (zámku) jiných pořadatelů
55.052	2.335	78	904	327	58.696	10.435

6. Provozní záležitosti PO

* zhodnocení hospodaření – hospodářský výsledek byl 52 tis. Kč. Výnosy činily celkem 55 207 tis. Kč. Závazné ukazatele byly dodrženy.

* podíl na celkovém rozpočtu

- *mandatorní výdaje* (tj. energie, osobní náklady, odpisy, úklid, pojištění vozidel, bankovní poplatky, povinné revize apod.) představovaly částku 24 220 tis. Kč (43,9 % celkového rozpočtu).

- *prostředky vynaložené na akvizice*: 696 tis. Kč, z toho 490 tis. Kč činila účelová dotace od zřizovatele

- celkové příjmy: Kromě provozního příspěvku PK 50 481 tis. Kč a získaných grantů a dotací 520 tis. Kč (473 tis. Kč MK ČR, 47 tis. Kč město Pardubice) činily vlastní výnosy 4 206 tis. Kč. Z toho byly příjmy ze vstupného 693 tis. Kč, příjmy z pronájmu prostor 728 tis. Kč, příjmy za provedené archeologické výzkumy 2 362 tis. Kč, tržby za prodané zboží, aktivace materiálu a jiných služeb 423 tis. Kč.

* stav a čerpání fondů

- zůstatek fondů k 31.12.2008 je 4.853 tis. Kč (počáteční stav byl 3.312 tis. Kč). Z fondů byly během roku čerpány z FKSP prostředky na stravování zaměstnanců a na nepeněžní dar při prvním odchodu do důchodu (zůstatek fondu je 290 tis. Kč), z FRIM byly čerpány prostředky na pořízení investic, z MK ČR byla přidělena dotace ISO v částce 400 tis. Kč, od zřizovatele dotace na nákup investic 750 tis. Kč (zůstatek fondu je 3.701 tis. Kč). Rezervní fond nebyl v průběhu roku čerpán (zůstatek je 519 tis. Kč) a fond odměn byl čerpán ve výši 26 tis. Kč (zůstatek je 343 tis. Kč).

* provedené významnější opravy, pořízení investic

- nejvýznamnější akcí bylo dokončení *Obnovy zámku z grantového projektu* podpořeného z FM EHP/Norsko. V rámci projektu byla provedena obnova velkého nádvoří, parkánového příkopu a parkánové hradby (v tom i zřízení nájezdu pro požární vozidla), obnova havarijního mostku před zámkem (v tom i restaurování 2 soch), oprava fasád na budově čp. 3 a oprav terasy za čp. 2. Na realizaci projektu bylo v r. 2008 vynaloženo 18.349 tis. Kč.

- kromě toho bylo vynaloženo z prostředků VČM na obnovu Zámku Pardubice 20.026 tis. Kč. Z toho na opravu havarijního stavu parkánové zdi za čp. 3 částka 400 tis. Kč, na restaurování nástěnných maleb ve Vojtěchově sále a Mázhauzu 164 tis. Kč, údržbové a restaurátorské práce na kamenných zídkách mostku průčelí pardubického zámku 106 tis. Kč.

- mimo práce související s obnovou zámku byly realizovány stavební práce investorsky již zajišťované krajem /odd. realizace investic/ (viz usnesení Rady PK z listopadu 2007): v menším rozsahu pokračovaly stavební práce na obnově hradeb zámku, úsek C-D (zahájeno VČM r. 2006); vybudováno bylo nové veřejné osvětlení na valech (včetně slavnostního osvětlení zámku) a sociální zařízení na valech a to převážně s využitím dotace ze státního rozpočtu.

- VČM potom na *provozní opravy*, tj. oprava automobilů, kopírek, malování prostor zámku, opravy EZS, běžná oprava fasád na čp. 2 a čp. 1, montáž těsnění a žaluzií do oken, oprava hřebenačů střech, oprava zdi u WC, stavební práce na valech, vynaložilo celkem 1.007 tis. Kč).

Na *pořízení investic* bylo vynaloženo 1.220 tis. Kč. Z toho na pořízení hydraulického sloupu u vstupu na nádvoří zámku 75 tis. Kč, na malotraktor 270 tis. Kč a na pořízení bezpečnostních vitrín do budoucí expozice archeologie 875 tis. Kč (dotace ze st. rozpočtu 400 tis. Kč).

* personální obsazení:

VČM se člení do 8 oddělení a během roku nedošlo ke změnám organizační struktury ani k navýšení pracovníků. Počet zaměstnanců (přepočtený stav) byl 59, z toho 21 s vysokoškolským vzděláním a 18 se středoškolským vzděláním.

V Pardubicích, 31. 3. 2009

František Šebek, ředitel VČM